

Cáv – Papok törvényei

Cáv Hetiszakasza tartalma **יז**

Pársát Cáv (3Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasa. Magát az egész harmadik könyvet „Vájikrá” -nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kitüntetett helyen az áldozathozatalok állnak.

Az oltáron égő tűz sosem aludhat ki. Még szombaton is kellett tűzifát tenni az oltárra. Ezen égnek el a teljesen elégő égőáldozatok; a béke-, vétek- és bűnáldozatok zsírja; valamint a lisztáldozatból elkülönített „maroknyi” rész, illetve az egész lisztáldozat, ha **kohén** hozta azt. Minden reggel egy kevés hamut leszednek az oltárról, és ha már nagyon sok gyűlt össze, akkor az egész hamut kiviszik a táboron kívülre. – **3Mózes 6:1–16.**

A **kohaniták** fogyaszthatják el a vétek- és bűnáldozat húsát, valamint a lisztáldozat el nem égetett részét. A békeáldozatot az fogyasztja el, aki hozta, kivéve azokat a meghatározott részeket, amelyek a **kohénnek** járnak. Az áldozatok szent húsát csakis rituálisan tiszta személyek fogyaszthatják el, az arra kijelölt szent helyen és egy meghatározott időintervallumon belül. – **3Mózes 6:17–7:38.**

Az étkezési szabályok kapcsán a Tóra figyelmeztet, hogy tilos az állat háját és vérét fogyasztani. – **3Mózes 7:22–27.**

Áron és fiai hét napon át tartózkodnak a **Szentély** falain belül, s ez idő alatt **Mózes** különböző áldozatokkal **pappá** avatja őket. – **3Mózes 8.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ר

Darvas István rabbi: Cáv

„Szólj Áronhoz és fiaihoz, mondván: Ez a vétekáldozat tana, amely helyen levágják az égőáldozatot, ott vágják le a vétekáldozatot, az Örökkévaló színe előtt, szentek szentje az” (6:18).

Rabbi Iszrael Lipkin mondja e pászukkal kapcsolatban: **bölcsseink rámutattak a midrásban (Vájikrá Rábbá): „az égőáldozat nem másért, mint a szív gondolataért van”**. Ezzel szemben a vétekáldozat a cselekedetek által véghezvitt vétkekre hoz engesztelést. A valóság azt bizonyítja, hogy összefüggés van a szívben eltervezett, illetve már elkövetett vétkek között, mikor az ember tisztátalanná teszi gondolatait, és elindul a bűn megtétele felé, az óhatatlanul oda vezet, hogy hibás gondolatát siker koronázza, és elköveti a bűnt. Erre a kapcsolatra találunk utalást az idézett pászukban: **„amely helyen levágják az égőáldozatot”**, azaz ahol megbotlik valaki szívbeli vétke miatt, **„ott vágják le a vétekáldozatot”**, ott esik bűnelkövetésbe is, amelyért vétekáldozatot kell majd bemutatnia.

A gondolatban elkövetett vétkek, a bálványimádást leszámítva nem számítanak elkövetett **ávéranak**, éppen ezért kijelenthető, hogy **Lipkin rabbi** bölcs szavai elsősorban a megelőzés lehetőségére hívják fel figyelmünket. A **Talmudban (Szota 32b)** áll: **„Rabbi Jochanán mondta Rabbi Simon ben Jocháj nevében: miért rendelték el, hogy az imát (ámidá) halkán mondjuk? Azért, hogy ne szégyenüljenek meg a vétkesek”**, mármint azok -teszi hozzá **Rási** – akik imáikban vallják meg bűneiket. Éppen ezért irányítja az égő-, és a vétekáldozatot ugyanarra a helyre a **Tóra**, hogy ne tudják meg kívülállók a bemutatott áldozat mibenlétét. A zsidóság alapgondolata, hogy vigyáznunk kell embertársaink érzékenységére, és el kell kerülni, minden olyan szituációt, ami megszégyenülésüket eredményezheti.

A „klasszikus” példa **Bikkurim (zsengék)** Misnában látható: **„korábban mindenki, aki tudott olvasni (a zsengék bemutatásakor olvasandó tórai szakaszt, 5Mózes 26:5-10) olvasott, és aki nem tudott, annak felolvasták”** Az utóbbiak közül sokan felhagytak az első termés hozatalával. Ezért elrendelték, hogy **„olvasónak és nem olvasónak egyaránt felolvassák” (a tórai szakaszt)**. Későbbi korokból kiemelhetjük a **gáon, Rabbi David Segal** személyét, aki körültekintően ügyelt arra, hogy ne **mevájcsoljon** senkit. A rabbi szokása volt, hogy szombaton és ünneppon egyaránt nem mondta fejből a napot megszentelő **kiddust**, hanem minden alkalommal **szidurból** olvasta fel. Egy alkalommal elmondta, hogy azért tesz így, nehogy az őt felkereső vendégek valamelyike, aki nem tudja fejből a **kiddust**, és kellemetlen érzések zavarják meg ünnepi áhítatukat. Miután látták, hogy a házigazda, a nagy rabbi is könyvből mondja, a meghívottak sem szégyenkeztek hasonlóan cselekedni. **„És minden ételáldozat, olajjal elegyített vagy száraz, Áron minden fiaié legyen, egyiké úgy, mint a másiké” (7:10)**. Az olajjal elegyített felajánlás, a száraz vétkes ember áldozata volt (**Rási**). A **vorkai Rabbi Jichák** szerint **Rási** megjegyzéséből megtanulhatjuk, hogy a jámbor, illetve a vétkes zsidó által hozott áldozatot (**ima, felajánlás**) is egyforma szeretettel, felebaráti érzéssel kell fogadni, hiszen előéletüktől, múltjuktól függetlenül mindannyian testvéreink, legyenek kisebb vagy nagyobb **cádikok**, egyre megy. A **radomszki Rabbi Slomo** szerint **Izrael** mindenkori vezetőinek üzen a vers: legyen minden zsidó egyformán fontos, hasonló bánásmódot érdemlő a szemeikben.

Rabbi Jonatan Sacks: Az áldozat megértése

A Tóra és az általa előírt életmód egyik legnehezebb eleme az állatáldozatok jelensége - nyilvánvaló okokból. Először is, a zsidóság és a judaizmus közel kétezer éve fennmaradt ezek nélkül. Másodsorban, gyakorlatilag az összes próféta kritikusan nyilatkozott róluk, nem utolsósorban Jeremiás az e heti haftarában. 1. Egyik próféta sem akarta eltörölni az áldozatokat, de keményen bírálta azokat, akik felajánlották őket, miközben elnyomták vagy kizsákmányolták embertársaikat. Ami zavarta őket - ami zavarta Istent, akinek a nevében szóltak -, az az volt, hogy nyilvánvalóan egyesek az áldozatokat egyfajta megvesztegetésnek tekintették: ha elég nagylelkű ajándékot teszünk Istennek, akkor Ő talán elnézi bűneinket és vétségeinket. Ez az elképzelés gyökeresen összeegyeztethetetlen a judaizmussal.

Másfelől viszont a monarchia mellett az áldozatok az ókori judaizmus legkevésbé jellegzetes vonásai közé tartoztak. Akkoriban minden ősi vallásnak, minden kultusznak és szektának voltak oltárai és áldozatai. Végül, továbbra is figyelemre méltó, hogy a **Bölcsek** milyen egyszerűen és gördülékenyen tudták az áldozatot helyettesíteni, különösen hármat: az **imát**, a **tanulást** és a **tzedakát**. Az **ima**, különösen a **sácharit**, a **minchá** és a **muszáf**, a rendszeres áldozatok helyét vette át. Aki az áldozati törvényeket tanulmányozza, az olyan mintha áldozatot hozott volna. Aki pedig jótékonykodik, az mintegy anyagi áldozatot hoz, elismerve, hogy mindenünkkel **Istennek** tartozunk.

Így, bár **naponta imádkozunk a templom újjáépítéséért és az áldozatok helyreállításáért**, magát az áldozat elvét továbbra is nehéz megérteni. **Antropológusok**, pszichológusok és bibliatudósok számos elméletet állítottak fel arra vonatkozóan, hogy mit is jelentettek az áldozatok, de a legtöbbjük azon a megkérdőjelezhető feltételezésen alapul, hogy az áldozathozatal lényegében ugyanaz a cselekedet minden kultúrában. Ez gyenge tudományosság. Mindig annak a kultúrának a sajátos hiedelmei alapján próbáljuk megérteni a gyakorlatot, amelyben az történik. **Mit jelenthet az áldozat egy olyan vallásban, amelyben Isten a teremtő és mindenek tulajdonosa?**

Mi volt tehát az áldozat a judaizmusban, és miért fontos még ma is, legalábbis mint eszme? A legegyszerűbb válasz - bár nem magyarázza meg a különböző áldozati formák részleteit - ez: Azt szeretjük, amiért hajlandóak vagyunk áldozatot hozni. Ezért van az, hogy amikor az **izraeliták földművesek és pásztorok** népe voltak, az **izraeliták Isten iránti szeretetüket** azzal mutatták ki, hogy jelképes **ajándékként** elhozták neki **nyájakat és csordákat, gabonájukat és gyümölcsüket**; vagyis a **megélhetésüket**. Szeretni annyit tesz, mint hálát adni. Szeretni annyit tesz, mint áldozatot akarunk hozni a Szeretettnek. Szeretni annyi, mint adni. Az áldozat a szeretet koreográfiája.

Ez az élet számos területén igaz. Egy **boldog házaspár** folyamatosan **áldozatokat** hoz egymásért. A **szülők hatalmas áldozatokat hoznak a gyermekeikért**. A **hivatásukhoz vonzódó emberek** - hogy **meggyógyítsák a betegeket**, vagy **gondoskodjanak a szegényekről**, vagy **harcoljanak a gyengék igazságáért az erősekkel szemben** - gyakran **feláldozzák jövedelmező karrierjüket az eszményeikért**. A **hazaszeretet** korszakaiban az emberek áldozatokat hoznak a hazájukért. Erős közösségekben az emberek áldozatot hoznak egymásért, ha valaki bajban van vagy segítségre szorul. Az **áldozatvállalás** a kapcsolatok **szuperragasztója**. **Összeköt** minket egymással.

Ezért volt olyan fontos a bibliai korban az áldozat - nem úgy, mint más vallásokban, hanem éppen azért, mert a judaizmus lüktető szíve a szeretet: „**Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből**”. Más vallásokban az áldozathozatal mozgatórugója a félelem volt: az **istenek** haragjától és hatalmától való félelem. A **judaizmusban** ez a szeretet volt.

Ezt láthatjuk magában a **héber áldozat szóban**: a korban **főnévben** és a **lehakriv** igében, amelyek jelentése: **"jönni, vagy közel hozni"**. **Isten neve**, amelyet az áldozatokkal kapcsolatban változatlanul használnak, **Hásém**, **Isten a szeretet és könyörületesség** aspektusában, soha nem **Elokim**, **Isten**, mint **igazságosság** és **távolságtartás**. Az **Elokim** szó csak **ötször fordul elő a Vájikra** egész könyvében, és mindig más népekkel

Rabbi Jonatan Sacks: Az áldozat megértése

összefüggésben. A **Hásem** szó **209** alkalommal fordul elő. És ahogy a múlt héten láttuk, maga a könyv neve, **Vájikra**, azt jelenti, hogy **szeretemben hívni**. Ahol szeretet van, ott áldozat is van.

Ha ezt felismerjük, akkor kezdjük megérteni, hogy az áldozat fogalma mennyire aktuális a huszonegyedik században. A modern világ fő intézményei - a liberális demokratikus állam és a szabad piacgazdaság - a racionális szereplő modelljére épültek, vagyis arra, aki a saját hasznának maximalizálása érdekében cselekszik.

Hobbes a társadalmi szerződésről azt állította, hogy mindannyiunk érdeke, hogy jogaink egy részét átadjuk egy központi hatalomnak, amelynek feladata a jogállamiság és a birodalom védelme. **Adam Smith** felismerése a piacgazdaságról az volt, hogy ha mindannyian a saját hasznunk maximalizálása érdekében cselekszünk, az eredmény a közvagyon növekedése lesz. A modern politika és közgazdaságtan az önérdek racionális követésének alapjára épült.

Ezzel nem volt semmi baj. A legmagasabb rendű indítékból tették. Megkísérelte megteremteni a békét egy olyan **Európában**, amelyet **évszázadokon át háborúk sújtottak**. A demokratikus állam és a piacgazdaság komoly kísérlet volt arra, hogy az önérdek erejét az erőszakhoz vezető romboló szenvedélyek leküzdésére használják fel. Az a tény, hogy a politika és a gazdaság az önérdeken alapult, nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a családokat és a közösségeket az önzetlenség tartsa fenn. Ez egy jó rendszer volt, nem pedig rossz.

Most azonban, több évszázad elteltével, a szeretet, mint áldozatvállalás eszméje az élet számos területén megfogyatkozott. Ezt különösen a kapcsolatokban látjuk. Nyugaton mindenütt egyre kevesebben házasodnak, egyre később házasodnak, és a házasságok majdnem fele válással végződik.

Európa-szerte csökken az **öslakosok** száma. Ahhoz, hogy egy országnak stabil népessége legyen, **egy nőre** átlagosan **2,1 gyermeknek** kell jutnia. Az **Európai Unióban 2015**-ben az átlagos születési arányszám **1,55** volt. **Spanyolországban 1,27** volt. **Németországban** a világ összes országa közül a legalacsonyabb a születési ráta. Ezért **Európa** népességét ma csak a példátlan mértékű bevándorlás teszi stabilá.

Ha egy társadalomban elveszítjük az áldozatvállalás fogalmát, akkor előbb-utóbb a házasságok megromlanak, a szülői hovatartozás csökken, a társadalom pedig lassan elöregszik és meghal. Néhai elődöm, **Lord Jakobovits** nagyon szépen fogalmazta meg ezt. A **Talmud** azt mondja, hogy amikor egy férfi elvállik az első feleségétől, „**az oltár könnyeket hullat**” (**Gittin 90b**). **Mi a kapcsolat az oltár és a házasság között?** Mindkettő - mondta - az áldozatokról szól. A házasságok akkor buknak meg, ha a partnerek nem hajlandók áldozatot hozni egymásért.

A zsidóság és a judaizmus annak ellenére fennmaradt, hogy az embereknek sok áldozatot kellett hozniuk érte. A **tizenegyedik században Júda Hálevi** valami közelebb állt a csodálathoz, hogy a zsidók zsidók maradtak annak ellenére, hogy „**egy könnyedén kimondott szóval**” áttérhettek volna a többségi hitre, és viszonylag könnyű életet élhettek volna (**Kuzari 4:23**)

Ugyanígy lehetséges azonban az is, hogy a judaizmus ezeknek az áldozatoknak köszönhetően maradt fenn. Ahol az emberek áldozatokat hoznak az eszméikért, ott az eszmék erősek maradnak. Az áldozatvállalás a szeretet kifejezése.

Nem minden áldozat szent. A mai öngyilkos merénylők úgy áldozták fel saját és áldozataik életét, hogy (a **Nem Isten nevében**) szentségtörésnek tartom. Valójában az állatáldozat létezése a **Tórában** talán éppen azt a célt szolgálta, hogy megakadályozza az embereket abban, hogy erőszak és háború formájában emberáldozatot mutassanak be. De az áldozat elve megmaradt. Ez az az ajándék, amit annak és akit szeretünk.

Forrás: (rabbisacks)

Raj Tamás:

Bibliaiskola

„Egész szíveddel, egész lelkeddel és minden tehetségeddel”

A legfőbb zsidó imádság, a „Halljad Izrael” (eredetileg Mózes imája) elején, közvetlenül a 6 szóból álló ismert kezdősor után olvasható ez a felszólítás. **„Szeresd az Örökkévalót, Istenedet, egész szíveddel, egész lelkeddel és minden tehetségeddel!”** (Mózes V könyve, 6. fejezet 5. vers). Ám jól értjük-e ezt nagy jelentőségű mondatot, egyáltalán tudjuk-e, mire gondol a Szentírás szövege, amikor - úgy mond - szívről, lélekről, tehetségről beszél?

Az európai költészetben (és a közgondolkodásban) a szív az érzelmek központja, ám ez nem mindig volt így. Az ókorban (sőt, majdnem a reneszánszig) az emberek még úgy vélték, hogy szívünkben az értelem, a gondolkodás és a tudatos érzelmek erednek. Ezzel szemben az ösztönös érzelmek lelőhelyét a vesékben látták. Ezért olvashatjuk a Bibliában Istentől, hogy ő **„megvizsgálja a vesét és a szívet”** (Jeremiás könyve, 11. fejezet 20. vers). A zsoltárok is úgy véli: **„A vesék és a szívek vizsgálója az igazságos Isten”** (Zsoltárok könyve, 7- fejezet 10. vers). A Példabeszédek könyvében **„a szívek vizsgálója az Örökkévaló”** (17. fejezet 3. vers). A leghatározottabban Jeremiás próféta fogalmazott: **„Én, az Örökkévaló, a szív feltárója és a vesék vizsgálója vagyok”** (17. fejezet 10. vers).

Ugyancsak a Bibliából ered a szólásmondás, amelyet az olyan emberről hangoztatnak, aki a másik hátsó gondolatait, ösztönös érzelmeit kiismeri: **„a veséjébe lát”**. Ennek forrása a próféta tanításában eredetileg **Istenre vonatkozik: „(ő) látja a vesét és a szívet”** (ugyanott, 20. fejezet 12. vers), vagyis a tudatos és a tudattalan személyiséget, egyaránt. A szív funkciójának eltérő felfogása miatt hangoztatja a Talmud, és nyomában mások is: **„Isten a szívet kívánja”**. Ösztönös lényünk mellett elsősorban tudatos érzelmeinket kell **Felé** irányítanunk.

A Szentírás az ember belső gondolatáról szólva, gyakran a szívet emlegeti. Ha tehát azt olvassuk a Bibliában, hogy valaki **„a szívéhez szólt”**, akkor így kéne fordítanunk: **„azt gondolta magában”**. Még Istentől is ezt mondja az írás, például a már korábban idézett versben: **„Megérezte az Örökkévaló a kellemes illatot, s azt gondolta magában (= szó szerint így szólt a szívében)”** (Mózes I. könyve, 8. fejezet 21. vers).

Mózes imájában ezért **„egész szíveddel”** annyit tesz: gondolatainkat és tudatos érzelmeinket Isten szeretete irányítsa. A Mindenható ugyanis figyelembe veszi, hogy ösztöneink, velünk született érzelmeink fölött csak kevéssé vagyunk képesek uralkodni, ezért nem **„vesénkkel”**, hanem **(teljes) „szívünkkel”**, kell szeretnünk őt. A Talmud bölcsei, ennek ellenére úgy vélték, még vágyaink, sőt, **rossz szenvedélyeink** is

Raj Tamás:

Bibliaiskola

az **Örökkévaló** szolgálatába állíthatók (**Brakhot 54/a**). Végző soron, a **zsoltárköltő** is erre gondol, amikor hálát ad **Istennek**, aki jó tanáccsal látja el őt, „**s még éjszaka is (jó útra) irányítanak a veséim**” (**Zsoltárok könyve, 16. fejezet 7. vers**), vagyis a költő ösztönei, tudattalanja is pozitív hatással van rá.

Megállapíthatjuk, hogy a **szív (héberül lév)** a héber **Bibliában** - éppen a fentebb leírtak miatt - az ösztönös érzelmeink felett álló tudatos kontrol, későbbi szóval a lelkiismeret szinonimája is. (**Csak később, amikor a tudás és a gondolkodás központjaul már az agyat kezdik tekinteni, kerestek rá önálló szót.**) Ennek bizonyítására hadd említsük csupán **Dávid történetét**, aki a **barlangban időző Saul köntösének szélét titokban levágta**, majd tetteért **lelkifurdalást érez**. „**Történt pedig, hogy azután Dávidot ütötte a szíve (= furdalta a lelkiismeret), amiért levágta Saul ruhája szárnyát. S mondta embereinek: Távol legyen tőlem, az Örökkévalóért, hogy kezet emeljek ellene, mert az Örökkévaló felkentje ő**” (**Sámuel I. könyve, 24. fejezet 7. vers**).

„**Egész lelkeddel**” — a héber eredetiben az általunk már tárgyalt három **lélek**-szó közül a **nefes**, az életerőt jelentő animális lélek szava szerepel, ami hozzávetőleg ennyit tesz: **egész életünkkel kell szeretnünk Istent**. Jól értelmezte ezt az ókor egyik legnagyobb tudósa, **Rabbi Akiba**, aki szerint az „**egész lelkeddel**” arra vonatkozik, hogy akár életed árán is. Amikor a mestert a rómaiak kegyetlenül megkínózták, s ezt tanítványainak végig kellett nézni, a fiatalok megkérdezték őt: **Rabbi, meddig bírod még? Akiba** így válaszolt: **Egész életemben azon vívódtam, hogyan merem én azt tanítani, hogy életünk árán is szeressük Istent, s vajon én helytállnék-e ilyen helyzetben? Akkor most, amikor megadatott a lehetősége, ne tegyem meg?** A legenda szerint akkor halt meg, amikor a **Smá olvasásának hajnali ideje** eljött, és lelkét ennek az imádságnak a szavával lehelte ki. (**ugyanott, 61/b**).

„**Minden tehetségeddel**” - egyesek szerint ez az jelenti: minden erőddel, képességeddel és vagyonoddal együtt. A **talmudi mesterek** ezzel ellentétben úgy vélik: minden körülmény közepette, „**bármilyen sorsot is szán neked a végzet**” (**ugyanott, 54/a**). A **héber eredetiben** azonban egy **határozószó (meod = nagyon)** főnévesített változata szerepel, ezért talán helyesebb a kifejezést így fordítani: „**minden erőfeszítéssel**”. Ez az értelmezés minden bizonnyal pontosabb, és jobban megfelel szállóigénk szövegösszefüggéseinek.

A vizsgált **bibliai** mondat helyes (**bár nem éppen megszokott**) fordítása tehát ez lenne: „**Szeresd az Örökkévalót, Istenedet egész tudatoddal, egész életeddel és minden erőfeszítéssel**”.

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (ÉZSAU ÉS JÁKOB) MAI SZEMMEL XV.

JÁKOB ÉS ÉZSAU

Jákob tizennégy évig legeltette apósa **Lábán** állatait. Már az első évben olyan szaporulatot ért el, hogy képtelen volt egyedül elvégezni a rengeteg munkát, ezért néhány szolgát vett fel, akiknek sátrokban biztosított az állatok közelében szállást. Az állattenyésztés nemcsak arról szól, hogy kihajtjuk legelni a nyáját. Gondoskodni kell megfelelő mennyiségű vízről, és meg kell itatni az állatokat. Minden este meg kell fejni a nőtényeket, hogy továbbra is termelődjön a tejük. A tejet tartósítani kell sajt formájában, amit a vándor kereskedőknek eladnak, a gyapjúval együtt, amit az állatokról lenyírtak. Szóval van munka bőven, viszont rengeteg a bevétel is, amivel **Jákob** mindig pontosan elszámolt **Lábánnak**, hatalmas hasznot biztosítva neki.

Vegyük számba **Jákob** állatait. Voltak: juhok, kecskék, tevék, tehének, bikák és szamarak. Ezekből az állatokból **Jákob** tudása mellett egyre több lett, ezért több munkakerőre volt szüksége, felvett újabb szolgákat, így nőtt folyamatosan a gazdaság. Amikor letelt a kétszer hét év, leült megbeszélni **Lábánnal** a jövőt.

”**Jákob** így szólt **Lábánhoz**: bocsáss el, hadd menjek el hazámba és országomba. Add ide feleségeimet, akikért téged szolgáltalak, hadd menjek el. És szólt hozzá **Lábán**: ha kedvet találtam szemedben maradj, mert tudom, hogy a te kedvéért áldott meg az Örökkévaló engemet.”

Lábán beszédéből világosan kiderült, hogy nyakas bálványimádó léte tisztában volt az **Örökkévaló** létezéséről és mindenhatóságáról. Elkezdtek alkudozni, hiszen **Lábán** szerette volna, ha **Jákob** továbbra is elhozza számára a rengeteg hasznot.

„Szabj bért magadnak és én megadom.” (hiszen eddig ingyen dolgozott.) **Ő** pedig így szólt: azok a juhok és a kecskék, amelyek csíkosak, legyenek az enyéme, a többi pedig legyen a tiéd.”

Az üzlet megkötött és kezet adtak rá, **Lábán** boldog volt, mert jó üzletet kötött, hiszen a juhok és a kecskék szinte mindig fehérek, vagy feketék voltak.

A TÖRTÉNET JÁKOB SZERINT

Az állatok gyermekkorom óta jó barátaim, ismerem minden titkukat az életüknek, ezért amikor eljött a párzás ideje a vályú elé felszereltem pálcákat, amit evés közben az állatok állandóan bámultak, és így csíkos utódokat hoztak létre.

„És gyarapodott a férfiú igen nagyon és voltak nagy nyájai, szolgái, szolgálóleányai, tevéi és szamarai. És szólt az Örökkévaló **Jákobhoz**:

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (JÁKOV ÉS ÉZSAU) MAI SZEMMEL XV.

térj vissza atyáid országába és szülőföldedre és én veled leszek.”

Jákob összehívta a családját és közölte velük az **Örökkévaló** üzenetét: elhagyják **Lábán** országát, és visszatérnek **Jákob** szülőföldjére. Elkezdtek összecsomagolni az útra, de **Ráhelnek** még akadt egy kis dolga a szülőházában.

„Lábán elment, hogy megnyírja juhait, azonközben Ráhel ellopta atyjának teráfimjait.”

A TÖRTÉNET RÁHEL SZERINT

A mi házunkban atyám berendezett egy hatalmas oltárt telerakva kisebb-nagyobb bálványokkal. Én is, mint mindenki a családban kaptam néhány agyag szobrocskát, de az oltár főhelyén ott volt egy arany meg egy ezüst kis **teráfim**, amihez senkinek sem volt szabad hozzáérni. Az aranybálvány volt a nap, ami uralta a világosságot, az ezüstsbálvány pedig a hold, ami uralta a sötétséget.

Pici korom óta nagyon sok időt töltöttem velük, beszéltem hozzájuk, néhány lépés távolságból, különösen akkor, amikor az én kis agyagszobrocskáim már nem tudtak segíteni. Ezek a **teráfimok**, amiket mindig csodáltam megoldották a dolgaimat, ha kértem őket. Most eljött az alkalom, bementem a házba, amikor üresen állt, megfogtam a két **teráfimot** és elrejtettem a ruhámba. Visszamentem az új családomhoz és lázasan készülődtem az utazásra.

A TÖRTÉNET FOLYTATÓDIK

„Harmadnapra tudtára adták Lábánnak, hogy Jákob elmenekült, és ő magával vitte testvéreit, és üldözte őt hét napnyi úton és utolérte Gileád hegyénél.”

Ott letáboroztak, mert beesteledett és lefeküdtek aludni. **Lábánnak** álmában megjelent az **Örökkévaló** és beszélt hozzá:

„És Isten eljött az arámi Lábánhoz éjjeli álmában és mondta neki: őrizkedjél, hogy ne beszélj Jákobhoz se jót, se rosszat!

Lábán, aki sohasem félt még senkitől és eddig csak hallott az **Örökkévalóról**, most, hogy személyesen hallotta a parancsát összeszorult a szíve a félelemtől.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

A nyári időszámítás mindig március utolsó vasárnapján kezdődik, ami idén azt jelenti, hogy március 31-én kell átállítani az óráinkat: 02:00-kor most előre állítjuk, 03:00-ra tekerhetjük a mutatót.

Tzvi Gluckin:

Fedezd fel ki írta a Tórát!

I. rész

1993-at írtunk, 25 éves voltam. Volt egy lakásom Brooklynban. Kellemesen éreztem magam, de új dolgokat akartam megtapasztalni. Elhatároztam, hogy utazni fogok. Májusban útra keltem, és elhagytam New Yorkot. Láttam a divatos Nyugat-Európát és az újonnan felszabadult Keletet. Elmentem Törökországba, láttam Görögországot, hat hónappal később pedig már Izraelben voltam, életemben először. Haifán kezdtem, de az első napom végére már Jeruzsálemben voltam.

Jeruzsálem mesés volt. Ősi, forró, misztikus és izgalmas. Úgy döntöttem, ott maradok, amíg nem állok készen, hogy valami mást is megnézzek. Azt terveztem, hogy ezután megnézem **Izrael** többi részét, és továbbállok. Talán a **Távol-Keletre** látogatok el, vagy hazamegyek.

Egy ifjúsági szállóban laktam **Jeruzsálem** óvárosában. Érdekes hely volt. **Zsidó** utazóknak **ingyenes**. A személyzet zsidó volt. A vendégek is zsidók voltak. Mindenki szarkasztikusan beszélt, gyakran panaszkodott, és imádott vitatkozni. Nagyszerű volt. Az óváros több volt egyszerű turisztikai látványosságnál, egy vibráló spirituális központ. Ott voltak az **ősi zsinagógák**, a **Siratófal** és sok **jesiva**. **(A jesiva a judaizmus egyeteme. A Tóra, a Talmud, a zsidó filozófia, a héber nyelv és különböző zsidó témák tanulmányozásának helye.)** Néhány **jesiva** bevezető tanfolyamokat is kínált. Az órák ingyenesek voltak.

Általában adtak ételt, és a kávé is ingyen volt. Az órák pedig érdekesekek voltak. A szálló személyzete bátorított, hogy menjek el ezekre az órákra. Így is tettem. **Miért ne?** Klassz gondolatokat hallottam, ihattam kávé, és kaptam ingyen ételt. Az órák után a szállóban lógtam, és elmélyült **(és gyakran fennhéjázó)** beszélgetéseket folytattam a többi vendéggel. Jó móka volt. Volt egy előadás, mindenki arról beszélt. Egy háromnapos szeminárium. Egy régi épületben tartották, a **Siratófallal** szemben, de nem volt ingyenes, **90 dollárba** került. A címe „**Discovery**” – „**Felfedezés**” volt. Mindenki – a szálló személyzete, a többi vendég, a **jesivák tanárai** – a **Discovery**ről beszélt. Mindenki odavolt érte. „**Miről szól?**” – kérdeztem. „**Elképesztő! Vegyél részt rajta, imádni fogod!**” – mondták. Körbe kérdeztem. Azt beszélték, a **Discovery** bebizonyítja, hogy **Isten írta a Tórát**. Ettől ideges lettem. Nem voltam biztos benne, hogy hiszek **Istenben**, és sohasem merült fel bennem, hogy Isten írt volna egy könyvet. Hókuszpókusznak tűnt. És nem érdekelt egy vallásról szóló intenzív kurzus. A laza órákat szerettem a **jesivákban**. De elgondolkodtam rajta. Végül is nem volt vesztenivalóm. Így hát a fenntartásaim ellenére bátran részt vettem a szemináriumon. És örülök, hogy megtettem.

A **Discovery** nem bizonyította be, hogy **Isten írta a Tórát**. Nem erről volt szó. A **Discovery** a **judaizmusról** szólt. A gondolkodásról, a zsidó történelemről és rólam. A **Discovery** egy olyan örökségről szólt, amelyet természetesnek vettem, amelyről nem sokat tudtam, és amelyről olyan feltételezéseim voltak, amelyek nem voltak helyesek. Új szóincset adott. Másképp gondolkodtam a hitről és a vallásról. Újra értékelni kezdtem azt, hogy ki vagyok, és honnan jöttem. És lehetőséget nyújtott, hogy kérdéseket tegyek fel. A **Discovery** szemináriumról több kérdéssel távoztam, mint amennyivel érkeztem. De ez jó dolog volt. Gondolkodásra készítetett. Kényelmetlenül éreztem magam. És megkérdőjelezte a korábbi feltevéseimet. Nem rossz **három napért és 90 dollárért**.

Ez a könyv, amelyet a kezeden tartasz, azt tartalmazza, amit ott tanultam. Azokat a gondolatokat, amelyeket **1993-ban** hallottam először. Ez nem egy élő **szeminárium**, és nem egy **háromnapos tanfolyam**, de ennek is megvan az előnye. Egy könyv lassabb. Van időd végig gondolni a leírtakat,

Tzvi Gluckin:

Fedezd fel ki írta a Tórát!

I. rész

megvitatni a barátaiddal, utánanézni az interneten és megfogalmazni a kérdéseidet.

Az első rész – Ne csak hidd, tudd! – definíciókat tartalmaz. Meghatározza a hit, a tudás és a bizonyosság kritériumait. Hihet-e abban egy értelmes, gondolkodó ember, hogy Isten írta a Tórát? A könyv többi része a bizonyítékokról szól. Egészen pontosan a bizonyítékok öt típusát mutatja be:

- 1. Külső megerősítés:** a judaizmustól független bizonyítékok, amelyek arra utalnak, hogy Isten írta a Tórát.
- 2. Kódok:** a Tóra szövegében elrejtett információk. Hogyan kerültek oda?
- 3. Azonosító információk:** a banki PIN-kódhoz vagy jelszóhoz hasonló bizonyítékok, amelyeket csak a szerző ismerhet.
- 4. Átadás:** a Tóra szövege 3000 éve változatlan. Honnan tudjuk?
- 5. Irányítás:** a szerző irányítja a történelmet. Befolyásolni tudja az eseményeket, hogy úgy alakuljanak, ahogyan ő akarja.

Fedezd fel mindezt! Meg fogja kérdőjelezni az előfeltevéseidet. Lehet, hogy kényelmetlenül fogod magad érezni tőle. Kérdésekre ösztönöz majd, de kérdéseket feltenni jó. Nem fogsz mindenben egyetérteni, de nem is fogsz mindent elutasítani.

Ez a könyv elsősorban gondolkodásra készítet majd. Azon, hogy miben hiszel, és miért hiszel benne. És azon, hogy mit jelent zsidónak lenni.

Ne csak hidd tudd!

A Tóra a legfontosabb zsidó könyv. A zsidóság egésze megtalálható benne: **zsidó értékek, etika, erkölcs, történelem, ünnepek, hagyományok és törvények.** Ez a **zsidóság gerince**, amely a kezdetektől a zsidó nép birtokában van. Emellett nagy befolyással bír. Más vallások is erre épülnek. Számos **jog, filozófia és eszme származik belőle.** **Ez volt az első könyv, amelyet valaha kinyomtattak. És több száz nyelvre lefordították.**

Ki írta? A Tóra azt állítja, hogy Isten írta. A könyvben ez áll. De vajon egy intelligens, racionális, józan gondolkodású ember elhiheti-e, hogy Isten írt egy könyvet? Ez a gondolat örülségnek tűnhet. A Tóra azonban nem örülségeket tartalmaz. Nem egy ősi nép elavult mítosza. Él és virul. Sok ember hisz benne. És azt állítja, hogy Isten szava.

Valóban az? Sokan **hittel** közelítik meg ezt a kérdést. De a **vakhit** kényelmetlen. Nem racionális. Egy gondolkodó embernek bizonyítékokra van szüksége. **Neked hány bizonyítékra van szükséged ahhoz, hogy elhiggy valamit?** A bizonyítékok mennyisége attól függ, hogy milyen elképzelésről van szó, mennyire fontos, és honnan származik. A legtöbb hiedelem a következő **négy kategória** egyikébe esik:

- **Azok az eszmék, amelyeket azért fogadsz el, mert a társadalmad hisz bennük.**
- **Azok az eszmék, amelyeket hitből fogadsz el.**

Tzvi Gluckin:

Fedezd fel ki írta a Tórát!

I. rész

- Azok az eszmék, amelyeket bizonyítékok alapján fogadsz el.
- És azok a dolgok, amelyeket tudsz.

Nem minden hiedelem egyforma. Egyes hiedelmek több bizonyítékot igényelnek, mint mások. És a bizonyítékok mennyisége az, ami megkülönbözteti a kategóriákat. **Melyik kategória vonatkozik a Tórára?** Tanulmányozd az egyes kategóriák leírását, és dönts el!

Szocializáció

Az első kategória az, amiben a társadalmad hisz. Idetartoznak azok az elképzelések, amelyekkel együtt nőttél fel. Ezeket az eszméket természetesnek veszed, magától értetődőnek tartod őket. Elfogadod őket úgy, ahogy vannak. Nem kérdőjelezed meg az alapjukat képező feltételezéseket. Ezek az elképzelések az életed részei. Befolyásolják azt, ahogyan beszélsz, ahogyan viselkedsz, ahogyan öltözködsz, hogy milyen sportokat űzöl, és milyen ételeket szeretsz. Életed minden területén jelen vannak. Olyan alapvető attitűdökre is hatással vannak, mint a valláshoz való viszonyod, az alapvető jogaid és kötelezettségeid, a munkamorálad, a politikai nézeteid és hogy hogyan bánasz más emberekkel. Valószínűleg nem kérdőjelezed meg ezeket a meggyőződéseket.

De gondoldj bele, más embereknek más meggyőződéseik vannak. Ők másképp gondolkodnak. Másképp cselekednek. Valószínűleg ők is természetesnek veszik a saját meggyőződéseiket. **Kinek van igaza?** Ezt nehéz megmondani. A legtöbb ember elfogad egy sor olyan elképzelést, amelyet igaznak tart. Ezeket az elképzeléseket a társadalmuktól tanulják. A különböző társadalmak, kultúrák, közösségek és csoportok különböző dolgokban hisznek. **Vajon a Te társadalmadnak van igaza?** Lehet, hogy egy másikkal. **Honnan tudod?**

Hit

A második kategória a hit. A hit bizonyíték nélküli meggyőződés. Érzelmi alapú. Vak. És nem racionális. A hit az oka annak, hogy az embereket becsapják, emiatt vesznek lottószelvényt, és ezért ragadnak szörnyű kapcsolatokban. A **hit** az, amikor a vágyainkban bízunk, nem az eszünkben. Ez nem mindig rossz. Segít az embereknek átvészelni a nehéz időket, és reményt ad. A **hit** természetes. Néha, amikor szembesülsz egy helyzettel, látod a bizonyítékokat, de mégsem hiszel benne.

Ha voltál már temetésen, megfigyelhetted, hogy a gyászolók a szertartás bizonyos pontjain sírják el magukat: amikor a holttestet kihozzák, a gyászbeszéd alatt, amikor a halottért imádkoznak és amikor földet lapátolnak a sírra. A gyászoló azért sír ezeken a jelentős pontokon, mert hisz abban, hogy a szerette még él. Tudja, hogy nem él, de nem hiszi el. Nem érzi. Számára ez nem valóságos. Ez a **hit**. A gyászoló a bizonyítékok ellenére azt érzi, amit hinni akar. Olyan pontokon sír, amelyek megtörik a **hitét**, olyan bizonyítékokon, amelyek alátámasztják, hogy a szerette valóban meghalt, és ez fáj.

Bizonyosság

A következő kategória a bizonyosság. A bizonyosság bizonyítékokon alapuló meggyőződés: minél erősebb a bizonyíték, annál erősebb a meggyőződés. A legtöbb jogrendszer a bizonyosságra épül. A bíró nem látta a bűncselekményt, ezért bizonyítékot mutatnak be neki. A bizonyítékok alapján dönt arról, hogy a vádlott bűnös-e.

Folytatjuk...

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

II. RÉSZ

Például az **Örökkévaló** azt mondta **Mózesnek**: „**Sátrakban (szukot) lakjatok hét napon át**” (3Mózes 23:42.). Utána tudatta, hogy ez a **szukot micva** minden férfira kötelező, a nőkre azonban nem (**Szukká 2:8.**); hogy sem a beteg, sem az utazó nem köteles betartani (**uo. 4., Talmud Szukká 26a.**); és hogy a **szukka** a tetejét a föld elválasztott termékeiből kell készíteni, nem pedig gyapjúból, selyemből vagy **kajlim**-ből (**tartozékokból**) – ideértve a föld terményeiből készül-**teket** is –, például párnákból, takarókból és ruhadarabokból (**uo. 1:4.**). Közölte, hogy mind a hét napon át a sátorban kell enni, inni és aludni (**uo. 28b.**), és hogy a sátor belső területe nem lehet kisebb, mint **7 x 7 tfáchim**, a magassága pedig nem lehet több **10 tfáchimnál** (**uo. 16b., uo. 1:1.**).

Mikor **Mózes**, a **Próféta** eljött, **Hasém** adta neki ezt a parancsolatot és a magyarázatát, amiképpen történt az a **Tóra** mind a **613 parancsolata** esetében; ezek és magyarázataik mind továbbadtak: a parancsolatok írásban, a magyarázatok szájról szájra. És történt, hogy negyven esztendő elteltével, a tizenkettedik hónapban (**5Mózes 1:3.**), **Svát hava** első napján **Mózes maga köré gyűjtötte a népet, és így szólt hozzájuk**:

„Halálom ideje érkezett. Ha van köztetek olyan, aki hallott egy halakhát [törvényt], de elfelejtette, jöjjön hozzám, és elmagyarázom neki. És jöjjön az is, aki a Tóra bármely más dolgát illetően bizonytalanodik, és megmagyarázom neki.” A Tórában az áll: „Hozzáfogott Mózes [még utoljára] magyarázni ezt az [írott] tant” (5Mózes 1:5.). „Aki valamelyik törvényt elfelejtette, jöjjön, s meg lesz tanítva, és akinek magyarázat kell, jöjjön, és megadatik neki.” (vö. Szifré uo.). Ilyenformán **Mózes** ajkairól hallották a **halakhák** magyarázatát, amelyeket **Svát** első napjától **Ádár** hetedik napjáig szorgalmasan tanulmányoztak. **Mózes** közvetlenül a halála előtt elkezdte tekercekre írni a **Tórát** – tizenhárom pergamen **Tóra-tekercsre** –, amelyek mindegyike a **börésit bétjétől** kezdve a **léné kol jiszról lamedjéig** mindent magába foglalt (**Bává Bátor 16a.**). **Izrael** mind a tizenkét **svátimjának** adott egyet-egyét, hogy aszerint cselekedjenek, és tartsák be a **parancsolatait**. A tizenharmadik tekercsre a **levitáknak** adta, mondván nekik: „**Vegyétek a törvények e könyvét, és helyezzétek el az Örökkévaló, a ti Istenetek szövetsége ládájának oldalára, hogy ott legyen tanulni...**” (5Mózes 31:26.).

Mózes ezután – a **Hagyomány** számítása szerint – **Ádár** hetedik napjának delén (**Megilá 13b.**) lejött a **Nebó-hegyről**. (Ami ezután történt vele, az nekünk a halálának tűnik, mivel többé senki sem látta közülünk, és csak az emlékezete maradt meg; ami azonban őt magát illeti, abból a magasságból szemlélve, ahová fölemelkedett, ez az életnek egyfajta folytatása. Ilyen értelemben mondták a **Bölcsseink**, hogy „**Mose Rabbenu nem halt meg, hanem fölemelkedett, és most odafönt tanul**” [Szozá 13a.].

Ennek a fogalomnak a kifejtése azonban roppant hosszú lenne, és nem ez a megfelelő hely rá.) És miután **Mózes** – **béke reá!** – **Józsua**ra hagyományozta az **Örökkévalótól** kapott magyarázatot és „**meghalt**”, **Józsua** és kortársai alaposan tanulmányozták és boncolgatták azt. **Afelől** azonban nem támadt kétség, hogy mit hallott ő és az összes többi **Vén** közvetlenül **Mózes**től, és e fölött nem volt vita.

Azok az elágazásokat [ezeknek a kijelentéseknek az elágazásait], amelyeket nem közvetlenül a **Próféta** szájából hallottak, azokat a **Szináj** hegyén kapott rendszer, a **Tóra** értelmezésének **tizenhárom módszere** alkalmazásával oldották meg. Az ezen a módon származtatott törvények néhány nem váltott ki ellenvetést, és egyhangúlag elfogadták őket.

Néhány fölött azonban véleménykülönbség keletkezett: az egyik szaktekintély ilyen sorrendbe rendezte a tényeket, s így jutott bizonyos meggyőződése szerinti eredményre, a másik pedig másféle sorrendbe rendezte őket, ahogyan az már az elméletek kialakításakor történni szokott. Mikor a szaktekintélyek között ilyen ellentmondások keletkeztek, a többségi véleményt fogadták el, ahogyan azt ilyen helyzetekre a **Tóra** előírja: „...**légy a sokaság mellett**” (2Mózes 23:2.).

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ב

NAGY FUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND 2024. MÁRCIUS 1. – 31.

1.	péntek		Gyertyagyújtás: 17.11	7.00	17.15	21.
2.	szombat	KI TISZÁ	Vége: 18.17	8.00	17.30	22.
3.	vasárnap			8.00	17.15	23.
4.	hétfő			7.00	17.15	24.
5.	kedd			7.00	17.15	25.
6.	szerda			7.00	17.15	26.
7.	csütörtök	<i>Jom Kippur Kótajn</i>		7.00	17.15	27.
8.	péntek		Gyertyagyújtás: 17.21	7.00	17.30	28.
9.	szombat	VÁJÁKHÉL - Újhold hirdetés SÁBÁT S'KÁLIM	Vége: 18.27	8.00	17.45	29.
10.	vasárnap	<i>Újhold 1.</i>		8.00	17.30	30.
11.	hétfő	<i>Újhold 2.</i>		7.00	17.30	1.
12.	kedd			7.00	17.30	2.
13.	szerda			7.00	17.30	3.
14.	csütörtök			7.00	17.30	4.
15.	péntek		Gyertyagyújtás: 17.31	8.00	17.30	5.
16.	szombat	PKUDÉJ	Vége: 18.37	8.00	17.45	6.
17.	vasárnap	ZÁJIN ÁDÁR		8.00	17.45	7.
18.	hétfő			7.00	17.45	8.
19.	kedd			7.00	17.45	9.
20.	szerda			7.00	17.45	10.
21.	csütörtök	ESZTER BÖJTJE	Vége: 18.29	7.00	17.45	11.
22.	péntek		Gyertyagyújtás: 17.41	7.00	17.45	12.
23.	szombat	VÁJIKRÁ SÁBÁT ZÁCHOR MÖGILÁ OLVASÁS KEZDETE	Vége: 18.47	8.00	18.00	13.
24.	vasárnap	PURIM		8.00	18.00	14.
25.	hétfő	SUSÁN PURIM		7.00	18.00	15.
26.	kedd			7.00	18.00	16.
27.	szerda			7.00	18.00	17.
28.	csütörtök			7.00	18.00	18.
229.	péntek		Gyertyagyújtás: 17.51	8.00	18.00	19.
30.	szombat	CÁV	Vége: 18.58	8.00	18.15	20.
31.	vasárnap	NYÁRI IDŐSZÁMÍTÁS KEZDETE		8.00	19.00	21.

Á
D
Á
R
I.

Á
D
Á
R

II.

Ismeretlen zsidók nyomában LXXI. Rabinovits József

Rabinovits József (gyakran Rabinovics, Odessza, 1884. november 21. – Szovjetunió, 1940. szeptember 30.) aranyműves, közíró, nyomdász, pénztári tisztviselő, kommunista politikus, a KMP alapító tagja, Kellner Sándor sógora. 1940-ben a sztálini tisztogatás áldozata lett.

Az odesszai zsidó közösségből gyermekkorában szüleivel együtt Magyarországra költözött. 1901-ben belépett az óráskok és aranyművesek szakszervezetébe, és tagja lett az MSZDP-nek. 1906-tól szakszervezetének titkáráként, 1911-től pedig a szervezet alelnökeként működött. Az első világháborúban 1914 októberében orosz hadifogságba esett, s részt vett a magyar hadifoglyok szervezkedésében, előbb Csitában majd Omszkban, s Tomszkban. 1917-ben az OKP tagja lett, majd 1918-ban a *Külföldi Proletárok Nemzetközi Szociáldemokrata Pártjának* (Omszk) titkára volt.

Ez év áprilisában az omszki hadifogoly-szervezet küldötte volt a hadifoglyok moszkvai kongresszusán. Nyáron a szaratovi internacionalista hadifoglyok katonai, illetve politikai szervezeteit vezette. Novemberben hazatért, s 1918. november 24-én részt vett a KMP megalapításáról döntő, Kelen József lakásán tartott ülésen, és a KMP első Központi Bizottságának titkára lett. 1919. február 20-án, mint a kommunista párt vezetőségének tagját letartóztatták. március 21-én egyik aláírója volt a két párt egyesülését és a proletárdiktatúrát kikiáltó nyilatkozatnak.

A Magyarországi Tanácsköztársaság alatt az egyesült párt (Magyarországi Szocialista Párt) titkára, júniustól belügyi népbiztoshelyettes volt.

Tagja volt továbbá a Budapesti Központi Forradalmi Munkás- és Katonatanácsnak, illetve a Szövetséges Központi Intéző Bizottságnak is. A kommün bukása után, 15 év fegyházra ítélték. 1922-ben a szovjet–magyar fogolycsere-akció során Szovjet-Oroszországba került, ahol csakúgy, mint Somló Dezső, a Vörös Szakszervezeti Internacionáléban dolgozott. Később a Nemzetközi Vörös Segély szervezetében munkálkodott. 1938-ban letartóztatták.

Erről lánya egy interjúban így nyilatkozott:

- Édesapját 1938-ban internálták. Mi volt a vád ellene? - Kémgyanús elemnek minősült. Kérdeztem is: ha gyanús, miért kapott 8 évet? Azért, mondták, mert ha valóban az lenne, akkor kivégezték volna.

1940-ben a sztálini önkény áldozata lett.

Forrás: (wikipedia)

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

II. rész

1944. március 23-1944. március 29 között

1944. március 23. A Magyar Távirati Iroda (MTI) közleménye 1944. március 23-án: „*Abból a célból, hogy Magyarország a háromhatalmi egyezményben szövetkezett európai szervezeteknek a közös ellenség ellen viselt háborújában, különösen pedig a bolsevizmus leküzdésében minden erő mozgósításával és átfogó biztosítékok megteremtésével támogatást kapjon, kölcsönös megegyezés alapján német csapatok érkeztek Magyarországra*”. Felesküdött a Sztójay-kormány. A Sztójay-kormány miniszterei átvették hivatalukat. A közellátásügyi minisztériumban tartott beszédében Jurcsek Béla többek között kijelentette: „*A zsidókérdés megoldása feltétlenül szükséges, de szükség van sok egyéb félbemaradt intézkedés megoldására is, hogy munkánk eredményes legyen*”. (Pesti Hírlap)

A Magyar Zsidók Lapja első németek által cenzúrázott számában a Központi Zsidó Tanács „*Felhívás a magyar zsidósághoz!*” címmel tett közlést, melynek célja a zsidó közösség megnyugtatása volt. Részletek a felhívásból: „*Mindenki dolgozzék, teljesítse kötelességét, vegyen részt ereje megfeszítésével a hatóságok által előírt módon munkájával, azon a helyen, amelyre kötelessége állította a zsidó hitélet, kulturális és szociális élet folyik tovább. Ez mindenkire megnyugtatóan hathat zsidó volta miatt senkit nem tartóztatnak le, és ha egyes letartóztatások szükségesek, ez más okokból történik.*”

1944. március 24. Baky László szélsőjobboldali politikus lett az egyik új belügyi államtitkár.

1944. március 24. Délután négykor minisztertanácsi ülést tartottak, amin a „*zsidókérdés új rendezésére*” vonatkozó intézkedésekkel is foglalkoztak.

A Magyar Zsidók Központi Tanácsa Stern Samu aláírásával meghívót küldött a vidéki zsidó hitközségek vezetői számára, melyben március 28-ára tanácskozásra hívták őket. Tájékoztatták a meghívottakat, hogy a Központi Tanács 20-a óta érintkezésben van a német hatóságokkal, melyek „*a legnagyobb súlyt helyezik arra, hogy az ország izraelita lakossága pánikmentes hangulatban, nyugodtan folytathassa nemcsak magánéletét, hanem hitéletét, szociális és kulturális tevékenységét is. ... Ennek elérése végett az egész országra kiterjedő hatáskörrel megalakult a Magyar Zsidók Központi Tanácsa, amely további, rangsorban utána következő szerv gyanánt az Országos Bizottság megalakítását fogja foganatosítani. Ezért vált szükségessé, hogy a bevezetőben jelzett tanácskozást megtartsuk. Nagyon kérjük, méltóztatásuk meghívásunknak okvetlenül eleget tenni, mert a mai nehéz napokban az egész zsidóság sorsdöntő érdekei fűződnek a zsidóság kellő megszervezéséhez és a pánikmentes hangulat fenntartásához.*” Kistarcsáról a Zsidó Tanács dr. Vági József vezette küldöttsége kérelmére a németek szabadon bocsátották a 16 éven aluli gyermekeket, 50 év feletti nőket és 60 év feletti férfiakat. Vasdényei István rendőrfelügyelő, a kistarcsai tábor jó szándékú parancsnoka könyörgött Váginak, hogy „*ne küldjenek több ügyfelet*”. A német döntés része volt a zsidók megfélemlítésére, bizalmuk elnyerésére vonatkozó német terveknek. Roosevelttel figyelmeztette a magyar kormányt, hogy hagyjon fel az antiszemita politikával.

1944. március 27. hétfő: Az 1.130/1944. M. E. számú rendelet a rögtönbíráskodást kiterjesztette mind a polgári, mind a honvéd büntetőbíráskodás körében rádiókészülék vagy rádió adó-vevő készülék vagy berendezés engedély nélkül való telepítése esetére. A Kamanyec-Podolszkij körül bekerített német 1. Páncélos Hadsereg megkezdte a kitörést nyugati irányba. Magyarország megszállása után a németek bevonultak Kolozsvárra, ahol a Gestapo azonnal felállította székhelyét.

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

II. rész

A náciak a kovnói (Kaunas) gettóban meggyilkolták a zsidó gyerekeket.

Mazal Tov! Ezen a napon (1944. március 27.) született **Garai Róbert** színész, klasszikus és modern darabok karakterfiguráinak megformálója, közösségünk megbecsült tagja. Kiváló egészséget és még sok sikeres fellépést kívánunk a művész úrnak!

1944. március 28. A Pesti Izraelita Hitközség székházában délelőtt 11 órakor megkezdődött a történelmi múltú magyar zsidó közösség **utolsó országos** ülése. Bár a **németek** különleges utazási engedélyeket adtak ki, mégis kevés vidéki vezető érkezett, köztük pl. **Feldmann Mór** a miskolci hitközség elnöke. A tárgyaláson részt vevő zsidó vezetők magatartása és hangulata változó volt. A megszállás kezdeti szakaszában a legoptimistábbak egyike **Freudiger Fülöp** volt, aki néhány napja lépett személyes kapcsolatba **Wislicenyvel**, s a náci tiszt lefizetésével **sikerült kiszabadítani fivérét** a **Rökk Szilárd** utcai internálótáborból. A **magyarországi zsidóság** lehetséges sorsára vonatkozó nézeteit **Leimer Sándor**, a **nagyvárad** ortodox hitközség feje fejtette ki: „**Nem hiszem, hogy ugyanaz a sors vár ránk, mint a lengyel zsidókra. Vagyonunkról le kell mondanunk, sok fájdalomra és nélkülözésre kell felkészülnünk, de az életünkért nem aggódom. Végül ez a háború is be fog fejeződni...**” Dr. **Kahan Niszon**, a **cionisták** képviselője a **Központi Tanácsban** sötétebb és profetikusabb hangot ütött meg: „**Sorsunk nemcsak az anyagi romlás, még csak nem is testi és lelki kínok láncolata, emberi méltóságunk utolsó morzsáinak elvesztése, hanem a biztos fizikai megsemmisülés**”. A március 28-i ülés legtöbb résztvevője úgy vélekedett, hogy mivel a magyar hatóságok semmiféle segítséget nem hajlandók nyújtani, a zsidó vezetők a helyi **SS-kommandókkal** próbáljanak meg egyezkedni. Csak néhány küldött hangoztatta kétségeit ezzel az elgondolással szemben, és csak **Munkács** küldötte volt határozottan ellene. Javaslatára szerint **"a zsidók tanúsítsanak passzív ellenállást"** - ezt a javaslatot azonban határozottan elvetették. Az **SS-t képviselő Hermann A. Krume**y megismételte a korábbi ígéreteket a **németek** szándékait illetően. Az ortodox hitfelekezet tanácsosának **dr. Reiner Imrének** a letartóztatottak iránti érdeklődésére megnyugtatta a jelenlévőket, miszerint már tett lépéseket az ügyben, de erőfeszítéseit eddig nem koronázta siker. Az ülésen **Krume**y egyetértésével a **Központi Tanács**on kívül egy országos szervezet létrehozásáról is döntöttek.

1944. március 28. **Betiltották a Szociáldemokrata Pártot, a Kisgazdapártot és más politikai pártokat, illetve szervezeteket.** A **Hitler** vezetésével tartott értekezleten megegyeztek a **Honvédség** lefegyverzés helyetti **harcbevetéséről** a **keleti fronton**. A **3. Ukrán Front** elfoglalta **Nyikolajevet**.

1944. március 29. A minisztertanács ülésén **Sztójay Döme** kijelentette, hogy a kormányzó az összes zsidórendeletre vonatkozóan szabad kezet adott a kormánynak. **Minisztertanácsi rendeletekkel** megszüntették a **zsidók sajtó-, színművészeti-, filmművészeti- és ügyvédi kamarai tagságát, megtiltották, hogy a zsidók állami hivatalt töltsenek be, továbbá megtiltották nem zsidók alkalmazását a zsidó háztartásokban.**

Az **1.310/1944. M. E. számú** rendelet megtiltotta a **külföldi rádióállomások hallgatását**. A **tilalom a zenei műsorszámokra is kiterjedt**. Nem vonatkozott viszont a **belügyminiszter 858/1944. B. M. számú rendelete** értelmében a **Német Birodalom**, valamint a vele **szövetségben álló államok adóállomása**ira, továbbá a **német birodalmi csapatok** által megszállt területeken működő és **német vezetés** alatt álló **adóállomásokra**.

Folytatjuk...

PURIM 2024

Megtartottuk idén is Purim ünnepét, szombat este a Scheiber Iskola három osztálya látogatott el hozzánk, hogy együtt ünnepeljünk. Vasárnap a

reggeli ima keretein belül ismét felolvastuk a

Megilát. Aznap délután fél ötkor kezdetét vette a ferge-teges purimi buli Glitzens-tein rabbi úr és kedves felesége Muski rebecen nagyon finom ételekkel vendégelte meg a megjelenteket, és ajándékot osztottak minden megjelentnek. (kereplő, Eszter könyve, na meg sok finom édességet) rejtett a doboz. Az asztalok szépen feldíszítve roskadásig tele ételekkel italokkal süteménnyel. Köszönjük a részvételt és a munkát mindazoknak, akik a szervezés, illetve lebonyolításban rész vettek.

Fuvarpress

A nyári időszámítás mindig március utolsó vasárnapján kezdődik, ami idén azt jelenti, hogy március 31-én kell átállítani az óráinkat: 02:00-kor most előre állítjuk, 03:00-ra tekerhetjük a mutatót.

Gázai tűzszünetről fogadott el határozatot az ENSZ BT

Tűzszünetről és a többségében palesztin lakosságú Gázai övezetbe hurcolt izraeli túsok elengedéséről szóló határozatot fogadott el az ENSZ Biztonsági Tanácsa hétfőn, az Egyesült Államok tartózkodott, és nem vétózta meg a döntést.

A **Biztonsági Tanács** 10 nem állandó tagja által beterveztett és az **ENSZ arab tagállamainak** csoportja által támogatott dokumentum a **ramadán iszlám böjti hónap idejére tűzszünetet**, valamint a **Hamász palesztin** szélsőséges szervezet fogságában lévő túsok **azonnali elengedését írja elő**, és a **Gázai övezetbe** irányuló segélyszállítmányok sürgős kiszélesítését követeli.

A határozat elfogadását az tette lehetővé, hogy az **Egyesült Államok** nem emelt vétót, hanem a tartózkodást választotta, hogy jelezze: a szöveg egy részével nem ért egyet. Ezzel az **ENSZ BT** a tavaly **október 7-i izraeli Hamász-terroretámadás**, majd az azt követően indult **gázai hadműveletek** kezdete óta először tudott tűzszünetről szóló határozatot elfogadni. Az előző, pénteken szavazásra bocsátott, **amerikai előterjesztésű tervezet orosz és kínai vétó miatt bukott el**, az azt megelőző hónapokban pedig az **Egyesült Államok emelt vétót három alkalommal a Biztonsági Tanácsban**.

John Kirby, a **Fehér Ház** nemzetbiztonsági szóvivője hétfőn a szavazást követően egy online sajtóbeszélgetésen úgy fogalmazott, hogy nincs változás az **Egyesült Államok izraeli-palesztin konfliktust** érintő politikájában. Kijelentette, hogy a most elfogadott határozat egybeesik az amerikai célokkal, ugyanis azonnali tűzszünetet és a túsok elengedését tartalmazza, ugyanakkor az **Egyesült Államok** számára nem volt elfogadható, mert nem tartalmazza a **Hamász** elítélését a történelemben. Megjegyezte, hogy a múlt pénteken amerikai kezdeményezésre előterjesztett határozati javaslat ezzel szemben tartalmazta a **Hamászra** vonatkozó elítélő kitétel.

António Guterres ENSZ-főtitkár hétfőn a közösségi médiában azzal reagált a **Biztonsági Tanács szavazására**, hogy egy régóta várt határozat született meg, végrehajtásának elmaradása pedig „**megbocsáthatatlan**” lenne.

Az **amerikai vétó elmaradása** nyomán az **izraeli kormány** jelezte, hogy lemondja delegációjának **washingtoni látogatását**. Az eredeti tervek szerint az **izraeli kormány** nemzetbiztonsági tanácsadója, valamint a kormány egy tagja hétfőn érkezett volna az amerikai fővárosba, hogy az **izraeli hadseregnek** a **gázai Rafah** városába tervezett hadműveletével kapcsolatos amerikai aggályokról és megoldási javaslatokról egyeztessen. A látogatást a múlt héten a **Fehér Ház** szóvivője jelentette be. **John Kirby**, a **Nemzetbiztonsági Tanács** kommunikációs vezetője a hétfői sajtóbeszélgetésen csalódást keltőnek nevezte az **izraeli** döntést. „**Nagyon csalódtunk, hogy nem jönnek Washington DC-be, ami lehetőséget adott volna a kimerítő egyeztetésre a rafahi szárazföldi hadművelet alternatíváiról**” – fogalmazott a szóvivő.

A **Biden-adminisztráció** tagjai, valamint maga **Joe Biden** elnök is az elmúlt hetekben többször hangzottatta, hogy **Washington** ellenez minden katonai műveletet **Rafah** városában a **Hamász** egységei ellen, amennyiben **Izrael** nem mutat be hiteles és végrehajtható tervet a **Gázai övezet** déli részén fekvő városban tartózkodó több mint egymillió palesztin civil védelmében. Az ügy feszültséget okozott az izraeli és az amerikai kormány között, annak ellenére, hogy az **Egyesült Államok** álláspontja továbbra is **Izrael** jogaként ismeri el a **Hamász** elleni fellépést.

Forrás: (akibic)

Heti Jahrzeit: Alexander Susskind ben Moses horadnai rabbi

Alexander Ziskind horadnai rabbi, más néven Muharaz (meghalt 1794. adár 18-án) 18. századi litván rabbi és kabbalista volt. Nemzedékének egyik legnagyobb rabbijaként és a maga nemében különleges tzaddiként vált híressé, könyve után "Baal Yesod ve-shoresh havoda" néven ismerték.

Alexander Susskind ben Moses of Grodno. 1794-ben halt meg Grodnóban. Ő írta "Yesod ve-Shoresh ha-'Abodah" (Az istentisztelet lényege és gyökere), Novydvor, 1782, egy gyakran újra kiadott mű. Útmutatásokat tartalmaz a rítus helyes használatához és megértéséhez, a napi zsidó imákhoz, valamint a **sábát** és a zsidó ünnepek imáihoz; továbbá különféle szövegmagyarázati cikkeket **Rási** kommentárjaihoz a **Nevi'im** és **Ketuvim**hoz, valamint cikkeket a **Szentföldről** és a **jeruzsálemi templomról**. Egy **etikai végrendeletet** is hagyott fiaira, amely az **isteni** szolgálatra vonatkozó intelmeket tartalmaz. Ez a mű **1794**-ben jelent meg **Grodnóban**.

Halála és végrendelete

Végrendeletében azt kérte, hogy kóser **táleszbe** burkolódzva temessék el, ellentétben azzal az általános szokással, hogy a **tálesz rojtjait**, amelybe az elhunytat burkolták, nem lehet **eltemetni**. Megkérdezték **Hordana Dániel rabbit**, a **helyi tanítót**, és azt válaszolta, hogy bár minden más elhunytnál volt tanító, hogy a szokással ellentétben ne tartsa be a végrendeletét, de az elhunyt becsületéért kénytelen volt nem közbe lépni. A történet szerint a **bojtokat** végül akkor **tiltották ki**, amikor a **temetéskor valamibe belegabalyodtak**, és **letépték** őket.

Azt is kérte, hogy **ne mondjanak róla dicsérő szavakat**, és hogy **arba mitot beith din** (négy bírósági haláleset) legyen benne.

Végakarata szerint két sírkövet állítottak neki, egyet a fejére, egyet pedig a lábára. A grodnói rabbi Alexander Susskind ben Mózes tzadik érdeme óvjon meg mindannyiunkat.

Forrás: (tzadikim)

RECEPT-TÁR

Diós rácsos

Puha, omlós tészta, lágyabb dióhab és sárgabaracklekvár. Szerintem ennél nem is kell több egy olvasgatós, nyugis délutánhoz.

Hozzávalók: 22x35 cm-es tepsí

A tésztához:

- 400 g finomliszt + a nyújtás-hoz
- 1 csomag sütőpor (12 g-os ki-szerelés)
- 1 csipet só
- 150 g vaj
- 90 g kristálycukor
- 1 db tojás

- 100 ml tejföl
- 170 g baracklekvár

A töltelékhez:

- 3 db tojás
- 180 g kristálycukor
- 150 g darált dió

A lekenéshez:

- 1 db tojássárgája

Elkészítés:

A diós rácsos elkészítésének első lépése, hogy a tésztához a lisztet összekeverjük a sütőporral és a sóval, majd elmorzsoljuk a vajjal. Hozzáadjuk a cukrot, a tojást és a tejfölt, és átgúrjuk a tésztát. A tészta $\frac{2}{3}$ -át lisztezett felületen kinyújtjuk a tepsí méretére, és leterítjük a tepsí aljára. Ezt megkenjük a lekvárral.

A töltelékhez habosra keverjük a tojásokat a cukorral, majd beleforgatjuk a darált diót, és a lekvár tetejére kenjük. A maradék tésztát 3 mm-es vastagságúra nyújtjuk, 1 cm-es csíkokat vágunk belőle, majd a süti tetejére rakjuk, mintha rácsos lenne. A tésztát lekenjük a tojássárgájával, és betoljuk a sütit a 180 fokra előmelegített sütőbe 35-40 percre. Mikor kihűlt, éles késsel szeleteljük.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

							KIHAJT, NÖVEKEDNI KEZD	▼	KÖTŐSZÓ JELENET ELEJEI	FÖLD-MŰVELŐ ESZKÖZ	CIPŐTŐL SZABADULÓ	KÖR-SZELETI KÉRLELŐ	▼	CSAK MAGÁRA GONDOL				
							A POÉN 1. RÉSZÉ	▶									E	
							ELKÜ-LÖNIT	▶										
							A JOULE JELE	▶	FÁVAL BENÓTT (TERÜLET) HARAMIA									
							AZ ARGON VEGYJELE	▶		ÚTVESZTŐ OLDALAI				VÍZBEN ÁLL!				
							TAGOLÁS	▶		HOR-ZSOLO				TAGADÓ-SZÓ				
K	A POÉN 2. RÉSZÉ	MEGHITT, HANGULATOS	A TÖB-BES SZÁM JELE	ELEGE VAN BELŐLE	DESZ-TILLÁL	LE-KOZMÁL TALAJT FORGAT	▶					... MONDDI; KETLEM MAJDNEM	▶					
DECEM-BER 6-ÁN ÉRKEZIK	▶						▶	TÓZSDEI ALKUSZ										
INDUL AZ EDZÉS!			ZAJRÓL ÉSZLELŐ				▶						VALAMI, RÖVIDEN					
BORÓKA-PÁLINKA	▶		INGBEN VANI	HELYET-TESÍTŐ			▶			FÉL BÁLAI			LYUKON ÁTHÚZÓ				NEWTON, RÖVIDEN	
SIKLÓS CENT-RUMAI	▶		RITKA FÉRFINEV	SUGÁR-NYALÁB			▶			ÉV VÉGEI							ÉLET-SZABÁLY	
MÁS IRÁNYBA FORDUL			HÁZHELY				▶	ÁRAMOT TOVÁBBIT										
MÁS IRÁNYBA FORDUL						LELKI SÉRELEM	▶	A ZSÁK-BA TEVŐ		MOZI-DARAB								
FUTÓ SZERELMI KALAND	▶					FILC	▶			HARMAD-VÁGÁS								
FUTÓ SZERELMI KALAND			IRÁSBAN ELINTÉZŐ				▶	IRÁSJEGY					VONAT ELEJEI					
RÓMAI 50-ES			FLÓRT, LIEZON				▶	DÍSZÍTÓ FÉMPÁNT					RÉGES-RÉGI KOR				SIEMENS, RÖVIDEN	
HÁZ JELZŐJE IS LEHET						SZILÁRD-DÁ TESZ	▶										ÉTELT FÜSZEREZ	
HÁZ JELZŐJE IS LEHET						NÉMÁVAL „BESZEL”	▶											
TIBETI HÁZI-ÁLLAT	▶					KÖLTŐI HÍVÓSÓ	▶	REGÉC HATÁRAI					FIZETÉS RÉSZEI					FIATALOS KÖSZÖ-NÉS
TIBETI HÁZI-ÁLLAT						KAPURA RÚG	▶	KIKÖTŐI MEDENCE					BÉR ELEMEI					
TÁVO-LABBI HELYRE			KERTI VIRÁG				▶			CUK-ROZOTT								
TÁVO-LABBI HELYRE			HAJÓ RÉSZÉ				▶			FÉRFI ELŐD								
KELTÉZ	▶						▶	AZ ELHÍ-ZÁS JELE					HÓFEHÉR HAJÚ					
KELTÉZ							▶	BELÜL CSÜNGI					IDÉZET KÖZPEI					
ÉVKÖNYV, KRÓNKA							▶	HUNCUT NORVÉG AUTÓK JELZÉSE										
ÉVKÖNYV, KRÓNKA							▶											
AMPER, RÖVIDEN	E	▶					▶						PÁRAT-LANUL (VIKI) DUÓTAGI					
AMPER, RÖVIDEN							▶			ATTÓL AZ IDŐ-PONTTÓL KEZDVE								

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Márc. 29. – 2024. Ápr. 05.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
29. péntek	8:00	18:00
30. szombat	8:00	18:15
31. vasárnap	8:00	19:00
01. hétfő	8:00	19:00
02. kedd	7:00	19:00
03. szerda	7:00	19:00
04. csütörtök	7:00	19:00
05. péntek	7:00	19:00

Ámen – „igy igaz”, „vajha így lenne”

Ez a szó sok-szor fordul elő a Szentírásban. Ott áldásra vagy átokra felelik. "És felelt a nép és azt mondta - ámen" (5Mózes 27. 15.)

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
29. péntek	17:51	30. szombat	18:58
05. péntek	19:01	06. szombat	20:08

POÉN SAROK

A kislány sírva jön ki a fürdőszobából. Anyja kérdezi:

- Mi az?
- A fiúk nem akarnak a kádba engedni.
- Miért nem?
- Mert tengeralattjárókat játszanak, és nekem nincs periszkópom.

Badacsonyi Ferencné édesanyja után tartott Jah-rzeitot, melyet Horowitz László úr tartott meg.

Szerdán ünnepélyes keretek között köszöntöttük Garai Róbert színművész urat körzetünk küldött-jét születésnapja alkalmából. Másnap csütörtökön felhívtuk a Tórához és ünneplük Robit, aki-nek születésnapi Mise-Berachot mondtunk. A reg-gel ima után tikunt adott ebből az alkalomból. Az elnök kívánt neki jó egészséget, sok boldogságot és örömet az ünnep alkalmából.

A nyári időszámítás mindig március utolsó vasár-napján kezdődik, ami idén azt jelenti, hogy már-cius 31-én kell átállítani az óráinkat: 02:00-kor most előre állítjuk, 03:00-ra tekerhetjük a mutatót.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendez-vényeire várjuk kilénc tagjait. Várjuk tagjaink szíves megje-lenését és ötleteiket, melyek-vel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt április 03.-án, szerdán dél-előtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuva-ros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla